

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНО-ІНКЛЮЗИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бойченко А. В., Гладкий Д. В.

Провідним показником готовності до професійної діяльності на сьогоднішній день є професійна компетентність – інтеграційна характеристика ділових та особистих якостей фахівця, що відображає не лише рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для досягнення цілей професійної діяльності, але й соціально-етичну позицію особистості. Особливо гостро постає питання з упровадженням інклюзивного навчання в освітній процес, передусім дітей, позбавлених можливостей оволодівати різними рухами, набувати навички спортивної підготовки. Формування інклюзивної компетентності майбутніх фахівців розглядається сьогодні як невід’ємна складова реформи системи, закладів середньої, вищої освіти. Основна мета її передбачає підготовку психолого-педагогічного, технічно освіченого фахівця відповідно до вимог «Нової української школи», формування необхідних знань, умінь і навичок основних компонентів інформаційної культури, для інтегрування в освітній процес дітей позбавлених можливостей.

У зв’язку з цим гостро постає проблема підготовки професійно компетентних педагогів інклюзивного напрямку, формування яких здійснюється впродовж усього навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти.

Проблемі формування педагогічної компетенції присвячені праці К. Арановської, Н. Боритько, Є. Бондаревської, В. Зайцева, В. Монахова, А. Саранова, Е. Шиянова та ін., у яких розглянуто теоретико-методологічні основи формування професійної компетентності майбутнього фахівця освітньої галузі.

У сучасних педагогічних дослідженнях В. Андрущенка, І. Беха, Р. Гуревича, В. Сидоренка, О. Сухомлинської та ін. розглядаються й аналізуються особливості компетентності майбутнього вчителя як особистісного феномену та його складників.

Метою проведеного дослідження є висвітлення сутності особливостей та складових елементів формування педагогічної компетентності майбутніх фахівців у ЗВО.

На думку професора В. Адольфа, професійна компетентність – багатофункціональна освіта, що включає комплекс знань, умінь, властивостей та якостей особистості, які забезпечують варіативність, оптимальність й ефективність побудови навчально-виховного процесу.

В. Крічевський наводить поняття компетентності, таке як наявність знань для успішної діяльності, розуміння значення цих знань для практики; набір операційних умінь; володіння алгоритмами вирішення трудових завдань.

Н. Кузьміна виділяє такі основні елементи педагогічної компетентності:

- спеціальна компетентність з дисципліни, що викладається;
- методична компетентність з числа засобів;
- формування знань, умінь і навичок у майбутніх учителів;
- психолого-педагогічна компетентність мотивів, здібностей, спрямованості майбутніх учителів;
- рефлексія педагогічної діяльності або аутопсихологічна компетентність.

Отже, формування педагогічно-інклюзивної компетентності майбутнього вчителя здійснюється під час освітнього процесу, що включає в себе не тільки зміст предмета, але й професійні навички та вміння, які формуються в процесі засвоєння знань, а також завдяки активній позиції студента в соціальному, культурному житті вищих навчальних закладів.